

לאיש, חפשתי בכל מסכתא ערכין ולא מצאתי זה, ואין ספק כי נתחלף לו לרבינו על הא דאמרינן בריש ערכין על הא דתנן הכל מעריכין דאתי לאתויי מופלא סמוך לאיש ע"ש, אבל לא מוזכר שם על נדר, דמופלא סמוך לאיש נדרו נדר, ושילמדו מהך קרא דאיש כי יפליא לנדור נדר. ומצאתי בש"ס תמורה (ב' ע"ב) דאמרינן: דאמר מר איש כי יפליא נדר בערכך, לאתויי מופלא סמוך לאיש, הנך רואה בעיניך דהדרש הוא בתמורה מקרא דפ' בחקותי: איש כי יפליא נדר בערכך, ולא מקרא דפרשת נשא: איש כי יפליא לנדור נדר,

וכן ראיתי בנוזר (ס"ב ע"א) דאמרינן: איש כי יפליא נדר בערכך האמור בערכין לרבות מופלא סמוך לאיש. שוב מצאתי בש"ס נדה (מ"ו ע"ב) דאמרינן התם: אר"ה הקדיש ואכל [תינוק היודע להפלות] לוקה, שנאמר איש כי יפליא לנדור נדר ולא יחל דברו, כל שישנו בהפלאה ישנו בכל יחל, ופרש"י שם: "כי יפליא לנדור נדר - מיניה מרבינן מופלא סמוך לאיש" עכ"ל. וע"ש עוד (בעמוד ב) ד"ה אי כתיב וז"ל: "אי מופלא סמוך לאיש דאורייתא, מכי יפליא לנדור נדר" עכ"ל, ומזה מבואר כהעתקת רבינו הרבינו בחיי וצ"ע.

★ ★

בגמ': כי קמבעי ל' בהקדיש עכו"ם ומתכפר ישראל.

בספר זרע אברהם להגר"א לופטביר זצ"ל (סי' ל"א אות ב') מביא מהריטב"א שהקשה, דהרי הא דמהני מפריש קרבן בעד חבירו הוא רק מטעם שליחות דהא קיי"ל דצריך דעת המתכפר, וא"כ קשה דהא אין שליחות לעכו"ם. עיי"ש.

וכתב הגר"א לופטביר זצ"ל ליישב: ונראה דשם קאי אליבא דר"ש, ולשיטתו דס"ל בקדושין (דף מא:) דעכו"ם שתרם אין תרומתו תרומה עיי"ש, וא"כ י"ל דמה דאמרינן דאין שליחות לעכו"ם מאתם גם אתם הנאמר בתרומ' היינו במלתא דליתא בדנפשי' כמו תרומה, משא"כ בקרבנות דקיי"ל איש איש שנודרים נדרים ונדבות כישאל, י"ל דלא שייך בזה אין שליחות לעכו"ם ע"כ.

דף ג' ע"א

בגמ': מוקדשי עכו"ם לא נהנים ולא מועלים.

הקשו להגרי"ז מבריסק אהא דאיתא במדרש בהעקדה על כל דבר שעשה באיל אמר אברהם יהי רצון שיהי' כאילו עשיתי כן ליצחק, כששחט את האיל, כשפשט את העור וכו'.

וקשה דהא קיי"ל דאין הפשט ונתוח בקרבנות של בני נח. **והשיב** על זה הגרי"ז, דלהאיל של יצחק הי' דין של - קרבן ישראל, שהרי הכא מבואר דאין מעילה בקרבנו של עכו"ם, ובנדרים דף י' ע"ב איתא "כאימרא" ה"ז נדר ותפיסה בהקדש, ופירושו התוס' בפירוש אחד דהיינו - כאילו של אברהם אבינו.

וקשה הא כנ"ל מבואר דאין מעילה בקרבנות עכו"ם, וממילא א"א להתפיס ע"ז את נדר? ומוכח מזה דאילו של יצחק הי"ל דין של קרבן ישראל, וממילא מבואר אמאי עשה לו הפשט וניתוח. (מתורתו של רבינו פ' וירא)

★ ★

בגמ': אמר רב אידי וכו' כל ל"ת שבתורה עשה בו מעשה לוקה וכו' חוץ מנשבע מימר ומקלל חבירו בשם וכו'.

כתב הגאון ר' יוסף ענגיל זצ"ל בספרו אתון דאורייתא (כלל כ"ד): יש לעיין דכיון דביאה שלא כדרכה אין האשה נהנית ואין כאן מעשה מצדה כיון דלא שייך רחמנא אחשבה להנאה מעשה, אלא דעכ"פ חייבת מלקות וחטאת מגזה"כ מהיקישא דמשכבי אשה, א"כ תיקשי בש"ס תמורה דף (ג' ע"א) דקאמר כל ל"ת שבתורה עשה בו מעשה חייב לא עשה בו מעשה פטור חוץ מנשבע ומימר ומקלל חבירו בשם שאעפ"י שלא עשה בו מעשה חייב, ואמאי לא חשיב נמי אשה הנבעלת שלא כדרכה דחייבת ג"כ אעפ"י שאין היא עושה מעשה.

וצ"ל דחשיב רק מילי דלא משכחת בהו מעשה, משא"כ איסורי ביאה הרי משכחת שתעבור זה האיסור במעשה אם תבעל כדרכה, ואמנם לדעת החינוך הנוודעת, דכל דמשכחת לעבור הלאו בלא מעשה אז גם בעוברו במעשה אין לוקה, א"כ אכתי תיקשי, דמדוע אשה חייבת מלקות